

УДК 81'373.236: 81'373.21

ПРАДИД Юрій – доктор філологічних наук, професор, Львів, Україна (ypradid1@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5842-9227>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2023.53.9>

Бібліографічний опис статті: Прадід, Ю. (2023). Типологія творення найменувань жителів держав-членів ООН від їхніх назв. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія»*, 53, 73–85, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2023.53.9>

ТИПОЛОГІЯ ТВОРЕННЯ НАЙМЕНУВАНЬ ЖИТЕЛІВ ДЕРЖАВ-ЧЛЕНІВ ООН ВІД ЇХНІХ НАЗВ

Анотація. Пропонована стаття присвячена вивченню типології творення найменувань жителів держав-членів ООН від їхніх назв. Наголошено, що таке комплексне дослідження в українському мовознавстві здійснено вперше.

Зазначено, що найчастіше для творення найменувань жителів держав світу від їхніх назв використовують суфіксальний спосіб. Звернено увагу на те, що слід розрізняти морфемний і словотворчий суфікси. Морфемний суфікс – це мінімальна значуща частина слова, словотворчий суфікс – значуща частина слова, яка слугує для творення нових слів. Словотворчий суфікс може бути презентований одним, двома, а то й трьома морфемними суфіксами: **Непал – непал-ець, Куб-а – куб-инець (куб-ин-ець), Ізраїль – ізраїль-тянин (ізраїль-т-ян-ин)** та ін.

Доведено, що найпоширенішими словотворчим суфіксом для творення найменувань осіб чоловічої статі є суфікс **-ець(-ець)**, приєднаний до основи назви держави: **Аргентин-а – аргентин-ець, Бруней – бруней(й+е=є)-ець, Ємен – ємен-ець** та ін., найменувань осіб жіночої статі та осіб у множині – відповідно словотворчий суфікс **-к-** і закінчення **-а** та словотворчий суфікс **-ц-** і закінчення **-і**, приєднані до усіченої основи найменувань чоловічої статі: **гаян(ець) – гаян-к-а, гаян-ц-і, камерун(ець) – камерун-к-а, камерун-ц-і, парагва(й+е=є)-ець – парагвай-к-а, парагвай-ц-і** тощо.

Іноді для творення найменувань осіб чоловічої статі до основи назви держави додають словотворчі суфікси **-анець: Нікарагу-а – нікарагу-анець** та **-анин: Марокк-о – марокк-анець** або ж до усіченої основи назви держави – словотворчий суфікс **-ин: Болгар(ія) – болгар-ин, Груз(ія) – груз-ин** та ін., а найменувань осіб жіночої статі супроводжується додаванням до основи чоловічої статі словотворчих суфіксів **-анк-: грек – гре(ц/ч)-анк-а; -кен-: нім-ець – нім-кен-я, -енк-: француз – францу(з/ж)-енк-а** та ін.

Окремі найменування осіб чоловічої статі утворено від усіченої основи назви держави безсуфіксальним способом: **Гре(ц) – гре(ц/к), Монгол(ія) – монгол, Ефіоп(ія) – ефіоп** та ін., а найменування осіб у множині – від основи найменування осіб чоловічої статі та закінчення **-и: монгол – монгол-и, румун – румун-и, серб – серб-и** та ін.

Особлива увага приділяється складним і дискусійним проблемам творення найменувань жителів держав від їхніх назв, правопису деяких складних і складених назв.

Ключові слова: держава, назва, складні та складені назви, найменування, суфіксальний спосіб, морфемний суфікс, словотворчий суфікс, усічена та нароцена основа.

PRADID Yuri – Doctor of Philological Sciences, Professor, Lviv, Ukraine (ypradid1@gmail.com)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-5842-9227>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2023.53.9>

To cite this article: Pradid, Yu. (2023). Typologhii tvorennia naimenuvan zhyteliv derzhav derzhavchleniv OON vid yikhnikh nazv [Typology of creation the names of the residents of the states of the UN

from their names]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobyt'skoho derzhavnogo pedahohichnogo universytetu imeni Ivana Franka. Seriiia «Filolohiia» – Problems of Humanities. “Philology” Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, 53, 73–85, doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2023.53.9> [in Ukrainian].*

TYPOLOGY OF CREATION THE NAMES OF THE RESIDENTS OF THE STATES OF THE UN FROM THEIR NAMES

Summary. *The proposed article is devoted to the typology of creating names of residents of UN member states from their names. It is noted that such a comprehensive study in Ukrainian linguistics is carried out for the first time. The suffix method is most often used to create the names of residents of the countries of the world. Attention is drawn to the fact that morphemic and word-forming suffixes should be distinguished. A morpheme suffix is the minimal significant part of a word, a word-forming suffix is a significant part of a word that serves to create new words. A word-forming suffix can be represented by one or two morpheme suffixes: *Nepal – nepal-ets, Kub-a – kub-ynets (kub-yn-ets), Izrail – izrail-tianyn (izrail-t-yan-yn) etc.**

*It is proved that the most common derivational suffix for creating names of males is the suffix -ets(-yets), which is added to the base of the name of the state: *Arhentyn-a – arhentyn-ets, Brunei – brunei(i+e=ie)-yets, Yemen – yemen-ets etc.*, names of persons of the female gender and persons in the plural – respectively, the word-forming suffix -k- and the ending -a and the word-forming suffix -ts- and the ending -i, which are added to the truncated stem of the names of the male gender: *haian(ets) – haian-k-a, haian-ts-i, kamerun(ets) – kamerun-k-a, kamerun-ts-i, parahvai(i+e=ie)-yets – parahvai-k-a, parahvai-ts-i, etc.**

*Sometimes, to create the names of males, other word-building suffixes are added to the basis of the name of the state: *Nkarahu-a – nkarahu-anets, Marokk-o – marokk-anets, or to the abbreviated name of the state - a word-forming suffix -yn: Bolhar(ia) – bolhar-yn, Hruz(ia) – hruz-yn, etc.**

*When creating the names of female persons, other word-building suffixes are also added to the male stem: -ank-: *hrek – hre(ts/ch)-ank-a; -ken-: nim-ets – nim-ken-ya, -enk-: frantsuz – frantsu(z/h)-enk-a, etc.**

*A small part of names of persons of the male gender and persons in the plural form is formed without a suffix: *Hrets(ia) – hre(ts/k), Monhol(ia) – monhol, Efiop(ia) – efiop, etc.*, etc. To form the names of persons in the plural, the base of the names of persons of the male gender and the ending are used -y: *monhol – monhol-y, rumun – rumun-y, serb – serb-y, etc.**

Special attention is paid to the complex and debatable problems of creating the names of the inhabitants of states from their names, the spelling of some complex and compound names.

Key words: *state, name, complex and compound names, naming, suffixal method, morpheme suffix, word-formative suffix, truncated base.*

Постановка проблеми. Предмет дослідження у пропонованій розвідці – найменування жителів держав-членів ООН від їх назв, об'єкт дослідження – типологія творення найменувань жителів цих держав від їх назв. Насамперед слід зазначити, що проблема творення найменувань жителів держав-членів ООН від їх назв, як, власне, і країн світу взагалі, комплексно не вивчалася в українській мовознавчій науці, хоч має важливе значення не лише для лінгвістів, але й для журналістів, особливо спортивних, географів, політологів, працівників кадрових служб.

Теоретико-методологічним підґрунтям розвідки послуговували праці вітчизняних мовознавців, у яких досліджувано проблеми

українського словотвору загалом та найменування жителів держав світу зокрема. Як основний у статті використано описовий метод і його основні прийоми: інвентаризація та систематизація мовного матеріалу в синхронії.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми словотвору здавна привертати увагу українських мовознавців (див., наприклад, праці С. Й. Смаль-Стоцького, В. І. Сімовича, Я.-Б. А. Рудницького та ін. учених). Основоположником же вчення про словотвір як самостійну лінгвістичну дисципліну в Україні став І. І. Ковалик (Ковалик, 1958; 1961; 1979). Заслугою вченого є те, що він, відзначаючи однобічність вивчення

словотвору, розробив основні напрямки розвитку дериватології, обґрунтував її принципові положення, звернувши особливу увагу на суперечливі моменти.

Праці І. І. Ковалика згодом стали основою для створення колективом учених, знамих в Україні фахівців у галузі словотвору, монографії «Словотвір сучасної української літературної мови» (1979), що побачила світ у видавництві «Наукова думка». Фактично ця монографія стала ґрунтовним доповненням до п'ятитомного видання курсу «Сучасної української літературної мови».

Заслужують на увагу праці О. К. Безпояко, П. І. Білоусенка, В. О. Горпинича, Я. В. Закревської, Є. А. Карпіловської, Н. Ф. Клименко, Ж. В. Колоїз, М. Ю. Федурко та ін. учених, у яких досліджено різноманітні аспекти словотвору, а також словники Г. М. Віняр, Ж. В. Колоїз, А. М. Нелюби, Л. М. Полюги, З. С. Сікорської, І. Т. Яценка та деякі ін.

І насамкінець треба віддати належне О. А. Дікуновій, укладачеві бібліографічного покажчика «Словотвір української мови», який налічує 195 найменувань праць, опублікованих протягом 1976–2011 рр., і який, безперечно, є надзвичайно цінним довідковим виданням для науковців, викладачів, аспірантів, магістрантів і студентів філологічних факультетів (Словотвір української мови, 2012).

Мета пропонованої статті – дослідити способи творення найменувань жителів держав-членів ООН від їхніх назв.

Досягнення цієї мети передбачає розв'язання таких **завдань**: 1) узагальнити доробок українських мовознавців у царині дослідження проблем словотвору; 2) описати способи творення найменувань жителів держав-членів ООН від їхніх назв; 3) вирізнити суфікси, за допомогою яких утворено найменування жителів держав-членів ООН від їхніх назв.

Виклад основного матеріалу. Насамперед слід визначитися з поняттями *країна* та *держав* і термінами, що їх позначають. Так, Вікіпедія подає таке визначення поняття *країна*: *Країна – це територія з визначеними кордонами й населенням, що являє собою єдине ціле з погляду історії, культури, нації та в політико-географічному відношенні*

*може бути незалежною або залежною (Країна-1). Приблизно таке ж тлумачення терміна **країна** подає «Словник української мови»: **Країна**. Територія, що становить єдність із погляду історії, природних умов, населення тощо (Країна-2).*

Що ж до поняття *держав*, то у Вікіпедії наведено таке його визначення: *Держав* – це *політична форма організації правління, що характеризується суверенною владою, політичним та публічним характером, реалізацією своїх повноважень на певній території через систему спеціально створених органів та організацій, за допомогою яких здійснюється політичне, економічне та ідеологічне управління суспільством та керівництво загальносуспільними правами (Держав*-1). «Словник української мови» тлумачить значення терміна *держав* так: *Держав*. *Апарат політичної влади в суспільстві (Держав*-2).

Як бачимо, поняття *країна* та *держав* не є тотожними за змістом, хоч терміни, що їх позначають, є синонімічними.

Сьогодні у світі налічується 252 країни, але є лише 195 держав, серед яких 193 – члени ООН, а 2 країни мають особливий статус – спостерігача при ООН (Ватикан і Палестина) (Список країн світу).

Треба зазначити також, що число країн у світі через різні політичні події постійно змінюється. Точні дані отримати практично неможливо через спірний або неоднозначний статус нових утворень. У світі також існують десятки територій, які помилково називають країнами, хоча насправді це залежні території і ними керують інші країни. Прикладом може бути Пуерто-Ріко – залежна від США територія.

Перед тим як перейти безпосередньо до розгляду творення найменувань жителів держав світу, конче потрібно визначитися з термінологією. Треба розрізнити, на наш погляд, суфікс як морфему і як словотворчий засіб. Морфемний суфікс – це мінімальна значуща частина слова; словотворчий суфікс – значуща частина слова, яка слугує для творення нових слів. Словотворчий суфікс в одному випадку може дорівнювати морфемному суфіксу, в іншому – поєднувати дві, а то й три мінімальні значущі частини слова¹. Наприклад:

¹ Про морфемний і словотворчий суфікси див. дет. : (Український словотвір).

Аргентин-а – аргентин-ець; *Куб-а* – куб-инець (куб-ин-ець); *Ізраїль* – ізраїль-тянин (ізраїль-т-ян-ин) та ін.

Спочатку про найменування жителів чоловічої статі. Найпоширенішим є тип, коли до основи назви держави додається словотворчий суфікс **-ець(-ець)**: *Алжир* – алжир-ець, *Бенін* – бенін-ець, *В'єтнам* – в'єтнам-ець і т. ін.; *Ангол-а* – ангол-ець, *Венесуел-а* – венесуел-ець, *Ган-а* – ган-ець тощо; *Мальдів-и* – мальдів-ець, *Філіппін-и* – філіппін-ець; *Бруней* – бруней(й+е=ε)-ець, *Парагвай* – парагва(й+е=ε)-ець, *Уругвай* – уругва(й+е=ε)-ець, *Болів(ія)* – боліві(й+е=ε)-ець, *Італ(ія)* – італі(й+е=ε)-ець, *Латв(ія)* – латв+і(й+е=ε)-ець та ін.

Іноді для найменування жителів чоловічої статі до усіченої основи назви держави так само додається словотворчий суфікс **-ець**: *Албан(ія)²* – албан-ець, *Дан(ія)³* – дан-ець, *Естон(ія)* – естон-ець.

Кілька найменувань утворені від усіченої основи назви держави з додаванням інших словотворчих суфіксів: *Болгар(ія)* – болгар-ин, *Груз(ія)* – груз-ин, *Поль(ц)-а* – пол-як та ін.

Сімнадцять найменувань осіб чоловічої статі теж утворені від усіченої основи назви держави, але безсуфіксальним способом: *Грець(ія)* – гре(ц/к), *Ефіоп(ія)* – ефіоп, *Хорват(ія)* – хорват тощо.

Окремо слід сказати про найменування осіб чоловічої статі, що утворені від складних і складених назв держав.

При творенні найменувань осіб чоловічої статі від питомо складних назв до основи назви держави додається також словотворчий суфікс **-ець**: *Нідер-ланд-и⁴* – нідерланд-ець,

2 В українській мові на позначення назв держав уживається іншомовний суфікс **-ія**, що походить від *лат.* **-ia**, *давньогрецьк.* **-іа**, якому відповідає український суфікс **-щина(-щина)**. Мало хто знає, що ще в 20–30 рр. ХХ ст. українці називали *Болгарію* *Болгарщиною*, а *Грецію* *Греччиною* (див. дет. : <https://slovotvir.org.ua/words/iia-v-nazvakh-krain>).

3 На позначення жителів *Данії* в українській літературній мові є два можливі варіанти найменування. Давніші орфографічні словники подавали лише найменування *данець* і його форму множини *данці*, новіші орфографічні словники фіксують найменування *данець*, *данці* та *данісць*, *данійці*. Ширше вживаними є найменування *данець*, *данці*, тому їх і рекомендують до вжитку. Як слушно зауважує К. Г. Городенська, найменування *датчанин* не відповідає усталеним зразкам українського словотворення, бо з'явилася в усному і писемному вжитку українців під впливом російської мови (Городенська).

4 Нідерланди іноді називають *Голландією* і це не зовсім правильно. Офіційна назва держави – *Королівство Нідерландів* (скорочена назва – *Нідерланди*). *Голландія* – назва історичного регіону, розташованого на заході *Нідерландів*, а це лише дві провінції з двадцяти (Нідерланди).

3 1 січня 2020 р. *Нідерланди* офіційно більше не використовують слово *Голландія* для назви держави (Нідерланди відмовились від назви Голландія).

Таї-ланд – таїланд-ець, *Тай-вань* – тайван-ець тощо.

Так само утворюється й найменування особи чоловічої статі жителів *Афганістану*, але для цього використовується хіба що основа першої частини назви держави, до якої додається той самий словотворчий суфікс **-ець**: *Афган(-і-стан)* – афган-ець.

Основа першої частини назви держави використана й для творення найменувань осіб чоловічої статі жителів *Киргизстану*, *Таджикистану*, *Фінляндії*: *Киргиз(-стан)* – киргиз, *Таджик(-и-стан)* – таджик, *Фін(-ляндія)* – фін та ін.

При творенні найменувань осіб чоловічої статі від назв держав, виражених складеними назвами, постають складні слова теж із словотворчим суфіксом **-ець(-ець)**: *Східн-ий Тимор* – східн-о-тимор-ець, *Центр-альн-о-африк-ан-ськ-а Республік-а* – центральн-о-африкан-ець та ін.; *Південн-а Коре(я+а)* – південн-о-коре(й+е=ε)-ець, *Північн-а Коре(я+а)* – північн-о-коре(й+е=ε)-ець, іноді з усіченою основою другого компонента: *Нов-а Зеланд(ія)* – ново-зеланд-ець, *Північн-а Македон(ія)* – північн-о-македон-ець.

Про творення найменувань жителів держав світу жіночої статі.

Найчастіше використовується словотворчий суфікс **-к-**, який додається до усіченої основи найменування осіб чоловічої статі разом із закінченням **-а**: *гондурас(ець)* – гондурас-к-а, *еквадор(ець)* – еквадор-к-а, *камерун(ець)* – камерун-к-а тощо; *ботсван(ець)* – ботсван-к-а, *панам(ець)* – панам-к-а, *україн(ець)* – україн-к-а тощо; *австралій(ець)* – австралій-к-а, *малайзій(ець)* малайзій-к-а, *нігерій(ець)* – нігерій-к-а тощо; *камбоджій(ець)* – камбоджій-к-а, *мальтій(ець)* – мальтій-к-а, *руандій(ець)* – руандій-к-а тощо; *мароккан(ець)* – мароккан-к-а, *нікарагуан(ець)* – нікарагуан-к-а, *перуан(ець)* – перуан-к-а тощо.

Так само творяться й найменування осіб жіночої статі від складних і складених назв держав: *нідерланд(ець)* – нідерланд-к-а, *пакистан(ець)* – пакистан-к-а, *чорногор(ець)* – чорногор-к-а; *новозеланд(ець)* – новозеланд-к-а, *південносудан(ець)* – південносудан-к-а, *північномакедон(ець)* – північномакедон-к-а та ін.

При творенні найменувань осіб жіночої статі в чотирьох випадках використовується усічена основа найменувань осіб чоловічої статі з додаванням словотворчого суфікса **-анк-** (**-янк-**) і закінчення **-а**: *мозамбік(ець)* – *мозамбік-анк-а*, *китай(ець)* – *кита(й+а=я)-янк-а*, *південн-о-кореј(ець)* – *південн-о-коре(ј+а=я)-янк-а*, *північн-о-кореј(ець)* – *північн-о-коре(ј+а=я)-янк-а*, в одному – основа найменування особи чоловічої статі й такий само суфікс **-анк**: *грек* – *гре(к/ч)-анк-а*.

При творенні найменувань жителів держав у множині, як і чоловічих та жіночих імен, найчастіше використовують суфіксальний спосіб. У більшості випадків до усіченої основи найменування осіб чоловічої статі додається словотворчий суфікс **-ц-** і закінчення **-і**: *бангладеш(ець)* – *бангладеш-ц-і*, *іран(ець)* – *іран-ц-і*, *китай(ець)* – *китай-ц-і*, *сінгапур(ець)* – *сінгапур-ц-і* та под.; *ангол(ець)* – *анголь-ц-і*, *аргентин(ець)* – *аргентин-ц-і*, *гватемал(ець)* – *гватемаль-ц-і* тощо; *албан(ець)* – *албан-ц-і*, *бразил(ець)* – *бразиль-ц-і*, *естон(ець)* – *естон-ц-і* тощо; *мальтіј(ець)* – *мальтіј-ц-і*, *руандіј(ець)* – *руандіј-ц-і*, *угандіј(ець)* – *угандіј-ц-і* та под.; *бурундіј(ець)* – *бурундіј-ц-і*, *малі(ець)* – *маліј-ц-і*, *сомалі(ець)* – *сомаліј-ц-і* тощо, *зімбабвіј(ець)* – *зімбабвіј-ц-і*.

Наявні випадки, коли при творенні найменувань осіб у множині до основи або ж до усіченої основи найменування особи чоловічої статі додається лише закінчення **-и**: *грек* – *грек-и*, *ефіоп* – *ефіоп-и*, *румун* – *румун-и* тощо; *гаїтян(ин)* – *гаїтян-и*, *егіптян(ин)* – *егіптян-и*, *ізраїльтян(ин)* – *ізраїльтян-и*.

Найменування осіб у множині також із додаванням словотворчого суфікса **-ц-** і закінчення **-і** утворюються й від усіченої основи найменувань осіб чоловічої статі складних і складених назв держав: *нідер-ланд(ець)* – *нідерланд-ц-і*, *пак-и-стан(ець)* – *пакистан-ц-і*, *чорн-о-гор(ець)* – *чорногор-ц-і* тощо; *нов-о-зеланд(ець)* – *новозеланд-ц-і*, *південносудан(ець)* – *південносудан-ц-і*, *північн-о-македон(ець)* – *північномакедон-ц-і* тощо.

Тепер про деякі складні і дискусійні питання творення найменувань жителів від назв держав.

Назви жителів держав із рівноправними суб'єктами, на нашу думку,

мають утворюватися від кожного суб'єкта окремо.

Від назв держав *Тринідад і Тобаго*⁵ та *Сент-Кіттс і Невіс*⁶ найменування осіб чоловічої статі утворюються від основ обох суб'єктів за допомогою словотворчого суфікса **-ець**: *Тринідад і Тобаго-о* – *тринідад-ець* і *тоба(г/ж)-ець* та *Сент-Кіттс і Невіс* – *сенткіттс-ець* і *невіс-ець*. Найменування осіб жіночої статі та осіб у множині утворюються від усіченої основи найменувань осіб чоловічої статі з додаванням відповідно словотворчого суфікса **-к-** і закінчення **-а** та словотворчого суфікса **-ц-** і закінчення **-і**: *тринідад(ець)* – *тринідад-к-а*, *тринідад-ц-і* й *тобаж(ець)* – *тобаж-к-а*, *тобаж-ц-і* та *сенткіттс(ець)* – *сенткіттс-к-а*, *сенткіттс-ц-і* й *невіс(ець)* – *невіс-к-а*, *невіс-ц-і*.

Від назви держави *Сан-Томе і Принсіпі* найменування осіб чоловічої статі утворюються від нарощеної основ обох суб'єктів за допомогою словотворчого суфікса **-ець**: *Сан-Томе і Принсіпі*⁷ – *сантом+і(ј+е=є)-ець* і *принсіпі+і(ј+е=є)-ець*. Найменування осіб жіночої статі та осіб у множині утворюються від усіченої основи найменувань осіб чоловічої статі з додаванням відповідно словотворчого суфікса **-к-** і закінчення **-а** та словотворчого суфікса **-ц-** і закінчення **-і**: *сантоміј(ець)* – *сантоміј-к-а* і *сантоміј-ц-і* та *принсіпіј(ець)* – *принсіпіј-к-а* і *принсіпіј-ц-і*.

Найменування осіб чоловічої статі від назви *Боснія і Герцеговина* утворюється від усіченої й одночасно нарощеної основи першого суб'єкта та основи другого суб'єкта за допомогою словотворчого суфікса **-ець(-ець)**: *Босн(ія) і Герцеговин-а* – *босн+і(ј+е=є)-ець* і *герцеговин-ець*. Найменування осіб жіночої статі та осіб у множині утворюються від усіченої основи найменувань осіб чоловічої статі з додаванням відповідно словотворчого суфікса **-к-** і закінчення **-а** та словотворчого суфікса **-ц-** і закінчення **-і**: *босніј(ець)* – *босніј-к-а* і *босніј-ц-і* та *герцеговин(ець)* – *герцеговин-к-а* і *герцеговин-ц-і*.

⁵ Держава розташована на двох великих *Тринідад і Тобаго* та багатьох дрібних островах. 96 % населення цієї держави проживає на острові *Тринідад* (див. дет. : (Тринідад і Тобаго)).

⁶ Держава розташована на двох островах – *Сент-Кіттс і Невіс* (див. дет. : (Сент-Кіттс і Невіс)).

⁷ Держава *Сан-Томе і Принсіпі* в адміністративно-територіальному відношенні поділяється на 2 провінції – *Сан-Томе і Принсіпі* (див. дет. : (Адміністративний поділ Сан-Томе і Принсіпі)).

Найменування осіб чоловічої статі від назви *Сент-Вінсент і Гренадини*⁸ утворюється від нарощеної основи першого суб'єкта та основи другого суб'єкта за допомогою словотворчого суфікса **-ець(-ець)**: *Сент-Вінсент і Гренадин-и* – *сентвісент+і(j+e=ε)-ець*, і *гренадин-ець*. Найменування осіб жіночої статі та осіб у множині утворюються від усічених основ найменувань осіб чоловічої статі з додаванням відповідно словотворчого суфікса **-к-** і закінчення **-а** та словотворчого суфікса **-ц-** і закінчення **-і**: *сентвісентіj(ець)* – *сентвісентіj-к-а* і *сентвісентіj-ц-і* та *гренадин(ець)* – *гренадин-к-а* і *гренадин-ц-і*.

Найменування осіб чоловічої статі від назви *Антигуа і Барбуд-а*⁹ утворюється від основ обох суб'єктів за допомогою словотворчого суфікса **-анець**: *Антигуа і Барбуд-а* – *антигу-анець* і *барбуд-анець*. Найменування осіб жіночої статі та осіб у множині утворюються від усічених основ найменувань осіб чоловічої статі з додаванням відповідно словотворчого суфікса **-к-** і закінчення **-а** та словотворчого суфікса **-ц-** і закінчення **-і**: *антигуан(ець)* – *антигуан-к-а* і *антигуан-ц-і* та *барбудан(ець)* – *барбудан-к-а* і *барбудан-ц-і*;

Найменування осіб чоловічої статі острівних держав *Багамські Острови*, *Коморські Острови*, *Маршаллові Острови*, *Сейшельські Острови*, *Соломонові острови* утворюються від їх скорочених назв із додаванням словотворчого суфікса **-ець**: *Багам-и* – *багам-ець*¹⁰, *Комор-и* – *комор-ець*, *Маршалл-и* – *маршалл-ець*, *Сейшел-и* – *сейшел-ець*, *Соломон-и* – *соломон-ець*. Найменування осіб жіночої статі та осіб у множині цих держав утворюються від усічених основ найменувань осіб чоловічої статі з додаванням відповідно словотворчого суфікса **-к-** і закінчення **-а** та словотворчого суфікса **-ц-** і закінчення **-і**: *багам(ець)* – *багам-к-а* і *багам-ц-і*, *комор(ець)* – *комор-к-а* і *комор-ц-і*, *маршалл(ець)* – *маршалл-к-а* і *маршалл-ц-і*, *сейшел(ець)* – *сейшел-к-а* і *сейшел-ц-і*, *соломон(ець)* – *соломон-к-а* і *соломон-ц-і*.

Серед держав-членів ООН – чотири

8 Держава розташована на одному великому острові *Сент-Вінсент* і 32 дрібних островах (див. дет. : (Сент-Вінсент і Гренадини)).

9 У склад цієї острівної держави входять острови *Антигуа* і *Барбуда*, а також безлюдний острів *Редонда* (див. дет. : (Адміністративний поділ Антигуа і Барбуда)).

10 Див. дет. : <https://1677.slovaronline.com/4400-%D0%B1%D0%B0%D0%B3%D0%B0%D0%BC%D0%B5%D1%86%D1%8C>.

Гвінеї: *Гвінея*, *Гвінея-Бісау*, *Екваторіальна Гвінея*, *Папуа-Нова Гвінея*. Творення найменувань осіб чоловічої статі від цих назв має свої особливості. Так, при творенні такої форми від назви *Гвінея* до основи додається словотворчий суфікс **-ець**: *Гвіне(j+a)* – *гвіне(j+e=ε)-ець*. Так само суфікс **-ець** додається до компонента *Гвінея* складної назви *Гвінея-Бісау*, але з перестановкою компонентів, і виражається складним словом: *Гвіне(j+a)-Біссау* – *бісаугвіне(j+e=ε)-ець*¹¹. При творенні найменування особи чоловічої статі від складеної назви *Екваторіальна Гвінея* до усічених основ обох компонентів назви додається також словотворчий суфікс **-ець**: *Екватор(іальн)-а Гвіне(j+a)* – *екваторогвіне(j+e=ε)-ець*. Найменування особи чоловічої статі *Папуа Нової Гвінеї* виражається складним словом, утвореним від основ останніх двох компонентів цієї назви з додаванням того ж словотворчого суфікса **-ець**: *Папуа Нов-а Гвіне(j+a)*¹² – *новогвіне(j+e=ε)-ець*.

Найменування осіб жіночої статі цих держав утворені від усіченої основи найменувань жителів чоловічої статі з додаванням словотворчого суфікса **-к-** і закінчення **-а**: *гвінеj(ець)* – *гвінеj-к-а*, *бісаугвінеj(ець)* – *бісаугвінеj-к-а*, *екваторогвінеj(ець)* – *екваторогвінеj-к-а*, *новогвінеj(ець)* – *новогвінеj-к-а*, а найменувань осіб у множині – з додаванням словотворчого суфікса **-ц-** і закінчення **-і**: *гвінеj(ець)* – *гвінеj-ц-і*, *бісаугвінеj(ець)* – *бісаугвінеj-ц-і*, *екваторогвінеj(ець)* – *екваторогвінеj-ц-і*, *новогвінеj(ець)* – *новогвінеj-ц-і*.

Серед держав-членів ООН – дві держави Конго: *Республіка Конго* (скорочена назва *Конго*)¹³ і *Демократична Республіка Конго* (скорочена назва *ДР Конго*)¹⁴, від яких утворюються найменування жителів у такий спосіб:

– до основи назви *Конго* додається сло-

¹¹ Див. дет. : https://www.google.com/search?q=житель++гвінеї+біссау&ei=yKSLYnxEKuvrgTVg56gDw&oeq=житель++гвінеї+біссау&gs_lcp=Cgnd3Mtd2l6EAMyBwghEAoQoAEyBwghEAoQoAEyBwghEAoQoAEyBwghEAoQoAEyBwghEAoQoAE6BwgAEEcQsAM6BggAEAcQHjoiCAAQBxAFEb46BggAEyBwghEAoQoAEyBwghEAoQoAE6BwgAEEcQsAhBGABQ-wdYkk5g-oABaAFwAngAgAHNAYgBkw2SAQYwLjEyLjGyAQcGAAQHIAQjAAQE&scient=gws-wiz&ved=0ahUKewiJ9YPZ0I30AhWsl4sKHdWBB_QQ4dUDCA4&uact=5.

¹² На сайті <https://katoikonim.ru/zhiteli-papua-novoj-gvinei>, правда, рекомендується називати жителів *Папуа Нової Гвінеї* *гвінець*, *гвінейка*, *гвінейці*, але тоді виникає закономірне запитання: *Як розрізнати жителів Папуа Нової Гвінеї і Гвінеї?* Очевидно, найменування *гвінець*, *гвінейка*, *гвінейці* слід залишити для найменувань жителів *Гвінеї*, а жителів *Папуа Нової Гвінеї* іменувати *новогвінець*, *новогвінейка*, *новогвінейці*.

¹³ Див. дет. : (Республіка Конго).

¹⁴ Див. дет. : (Демократична Республіка Конго).

вотворчий суфікс **-лезець** для осіб чоловічої статі: *Конго* – *конго-лез-ець*; до усіченої основи найменування осіб чоловічої статі додаються відповідно словотворчий суфікс **-к-** і закінчення **-а** та словотворчий суфікс **-ц-** і закінчення **-і** для осіб жіночої статі й осіб у множині: *конголез(ець)* – *конголез-к-а* і *конголез-ц-і*;

– до усіченої основи першого компонента повної назви *Дем-о-крат-ичн-а Республік-а Конго дем-* додаються третій компонент *Конго* і словотворчий суфікс **-лезець** для осіб чоловічої статі: *Дем-о-крат-ичн-а Республік-а Конго* – *дем-конго-лез-ець*; до усіченої основи найменування осіб чоловічої статі для осіб жіночої статі та осіб у множині додаються відповідно словотворчий суфікс **-к-** і закінчення **-а** й словотворчий суфікс **-ц-** і закінчення **-і**: *демконголез(ець)* – *демконголез-к-а* і *демконголез-ц-і*.

Свої особливості творення найменувань жителів *Нігера* і *Нігерії*. При творенні найменування особи чоловічої статі до основи назви *Нігер* додається словотворчий суфікс **-ець**: *Нігер-а* – *нігер-ець*. При творенні найменування особи жіночої статі та осіб у множині до усіченої основи найменування особи чоловічої статі додаються відповідно словотворчий суфікс **-к-** і закінчення **-а** та словотворчий суфікс **-ц-** і закінчення **-і**: *нігер(ець)* – *нігер-к-а* і *нігер-ц-і*. Найменування особи чоловічої статі від назви *Нігерія* утворено з додаванням словотворчого суфікса **-ець**: *Нігер(ія)* – *нігері[$j+e=\epsilon$]-ець*, а при творенні найменувань особи жіночої статі та осіб у множині до усіченої основи найменування особи чоловічої статі додаються відповідно словотворчий суфікс **-к-** і закінчення **-а** та словотворчий суфікс **-ц-** і закінчення **-і**: *нігері(ець)* – *нігері-к-а* і *нігері-ц-і*.

Дев'ять найменувань осіб чоловічої статі утворені від нарощених основ назв держав із додаванням словотворчого суфікса **-ець**: *Бурунді* – *бурунді($j+e=\epsilon$)-ець*, *Джибуті* – *джибуті($j+e=\epsilon$)-ець*, *Есватіні* – *есватіні($j+e=\epsilon$)-ець*, *Кірібаті* – *кірібаті($j+e=\epsilon$)-ець*, *Малаві* – *малаві($j+e=\epsilon$)-ець*, *Малі* – *малі($j+e=\epsilon$)-ець*, *Сомалі* – *сомалі($j+e=\epsilon$)-ець*, *Фіджі* – *фіджі($j+e=\epsilon$)-ець*, *Чилі* – *чилі($j+e=\epsilon$)-ець*. Від усіченої основи найменування осіб чоловічої статі з дода-

ванням словотворчого суфікса **-к-** і закінчення **-а** утворені найменування осіб жіночої статі: *бурунді(ець)* – *бурунді-к-а*, *джибуті(ець)* – *джибуті-к-а*, *есватіні(ець)* – *есватіні-к-а*, *кірібаті(ець)* – *кірібаті-к-а*, *малаві(ець)* – *малаві-к-а*, *малі(ець)* – *малі-к-а*, *сомалі(ець)* – *сомалі-к-а*, *фіджі(ець)* – *фіджі-к-а*, *чилі(ець)* – *чилі-к-а*, а також найменування осіб у множині, але з додаванням словотворчого суфікса **-ц-** і закінчення **-і**: *бурунді(ець)* – *бурунді-ц-і*, *джибуті(ець)* – *джибуті-ц-і*, *есватіні(ець)* – *есватіні-ц-і*, *кірібаті(ець)* – *кірібаті-ц-і*, *малаві(ець)* – *малаві-ц-і*, *малі(ець)* – *малі-ц-і*, *сомалі(ець)* – *сомалі-ц-і*, *фід жі(ець)* – *фіджі-ц-і*, *чилі(ець)* – *чилі-ц-і*.

За однаковим зразком утворені найменування жителів *Науру* і *Тувалу*. При творенні найменувань осіб чоловічої статі жителів цих держав до нарощеної основи назви держави додається словотворчий суфікс **-ець**: *Науру-у* – *науру+ $i(j+e=\epsilon)$ -ець*, *Тувалу-у* – *тувал+ $i(j+e=\epsilon)$ -ець*. Для творення найменувань особи жіночої статі та осіб у множині використовується усічена основа найменування особи чоловічої статі, до якої додаються відповідно словотворчий суфікс **-к-** і закінчення **-а** та словотворчий суфікс **-ц-** і закінчення **-і**: *наурі(ець)* – *наурі-к-а* і *наурі-ц-і*; *тувалі(ець)* – *тувалі-к-а* і *тувалі-ц-і*.

Нарощування основи з додаванням словотворчого суфікса **-ець** використовується також при творенні найменувань осіб чоловічої статі від назв *Зімбабве*, *Камбоджа*, *Руанд-а*: *Зімбабве-е* – *зімбабві($j+e=\epsilon$)-ець*, *Камбодж-а* – *камбоджі($j+e=\epsilon$)-ець*, *Руанд-а* – *руанді($j+e=\epsilon$)-ець* і под. При творенні найменувань осіб жіночої статі та осіб у множині використовується усічені основи найменувань осіб чоловічої статі, до яких додаються відповідно словотворчий суфікс **-к-** і закінчення **-а** та словотворчий суфікс **-ц-** і закінчення **-і**: *зімбабві(ець)* – *зімбабві-к-а* і *зімбабві-ц-і*; *камбоджі(ець)* – *камбоджі-к-а* і *камбоджі-ц-і*; *уганді(ець)* – *уганді-к-а* і *уганді-ц-і*. Так само утворюються найменування жителів *Кабо-Верде*: *Кабо-Верд-е* – *кабоверд+ $i(j+e=\epsilon)$ -ець*, *кабоверді-к-а*, *кабоверді-ц-і*.

Найменування особи чоловічої статі від назви *Сполучені Штати Америки* утворюється від останнього з трьох компонентів цієї

назви з додаванням словотворчого суфікса **-анець**: *Америк-а* – *америк-анець*; найменування осіб жіночої статі та осіб у множині – від усіченої основи найменування особи чоловічої статі відповідно з додаванням словотворчого суфікса **-к-** і закінчення **-а** та словотворчого суфікса **-ц-** і закінчення **-і**: *американ(ець)* – *американ-к-а* і *американ-ц-і*.

Від останнього з трьох компонентів із додаванням словотворчого суфікса **-ець** утворюється найменування особи чоловічої статі від назви *Об'єднані Арабські Емірати*: *Емірат-и* – *емірат-ець*. Найменування особи жіночої статі та осіб у множині утворюється від усіченої основи найменування особи чоловічої статі відповідно з додаванням словотворчого суфікса **-к-** і закінчення **-а** та словотворчого суфікса **-ц-** і закінчення **-і**: *емірат(ець)* – *емірат-к-а* і *емірат-ц-і*.

При творенні найменування особи чоловічої статі від назви *Того*¹⁵, як і у випадку з *Конго*, до назви держави додається словотворчий суфікс **-лезець**: *Того* – *того-лезець*. Найменування особи жіночої статі та осіб у множині утворюються від усіченої основи найменування особи чоловічої статі відповідно з додаванням словотворчого суфікса **-к-** і закінчення **-а** та словотворчого суфікса **-ц-** і закінчення **-і**: *тоголез(ець)* – *тоголез-к-а* і *тоголез-ц-і*.

Найменування жителів *Кіпру* *кіпр-іот*, *кіпр-іотк-а*, *кіпр-іот-и* не відповідають ustalеним зразкам українського словотворення. Жителів *Кіпру*, на нашу думку, слід називати: *кіпр-ян(ин)* – *кіпрян-к-а*, *кіпрян-и* на зразок українських назв *Житомир* – *житомир-ян(ин)*, *житомирян-к-а*, *житомирян-и*, *Добротвір* – *добротвор-ян(ин)*, *добротворян-к-а*, *добротворян-и* і под.

Назви жителів *Молдови*, які й досі домінують в усному та писемному мовленні, утворені від колишньої назви цієї держави *Молдав(ія)* – *молдав-анин*, *молдаван-к-а*, *молдаван-и*. Від сьогоднішньої назви держави *Молдова* правильними є форми *молдов-ець*, *молдов-к-а*, *молдов-ц-і*.

При творенні найменування осіб чоловічої статі від назви *Росія* до основи додається словотворчий суфікс **-анин**: *Рос+і(j+a)* – *росі(j+a=я)-янин*, а для творення найменувань

особи жіночої статі та особи в множині використовується усічена форма найменування осіб чоловічої статі, до якої додаються відповідно словотворчий суфікс **-к-** і закінчення **-а** та закінчення **-и**: *росіян(ин)* – *росіян-к-а* і *росіян-и*.

Найменування жителів *М'янми*¹⁶, на наш погляд, мають бути утворені від сьогоднішньої назви держави, а не від колишньої *Бірма*. Таким чином, найменування осіб чоловічої статі має утворюватися від основи назви держави з додаванням словотворчого суфікса **-ець**: *М'янм-а* – *м'янм-ець*, найменування особи жіночої статі та особи в множині – від усіченої основи найменування особи чоловічої статі відповідно з додаванням словотворчого суфікса **-к-** і закінчення **-а** та словотворчого суфікса **-ц-** і закінчення **-і**: *м'янм(ець)* – *м'янм-к-а* і *м'янм-ц-і*.

При творенні найменування особи чоловічої статі від назви *Лесото* до основи назви цієї держави додається словотворчий суфікс **-ець**: *Лесот-о* – *лесот-ець*. Найменування особи жіночої статі та особи в множині утворюється від усіченої основи найменування особи чоловічої статі з додаванням відповідно словотворчого суфікса **-к-** і закінчення **-а** та словотворчого суфікса **-ц-** і закінчення **-і**: *лесот(ець)* – *лесот-к-а* і *лесот-ц-і*.

Найменування жителів *Монако* утворені не від назви держави, а від назви корінного народу – *монегаски*¹⁷, найменування особи жіночої статі та осіб у множині – від найменування особи чоловічої статі з додаванням відповідно закінчення **-а** і закінчення **-и**: *монегаск* – *монегаск-а* і *монегаск-и*.

При творенні найменування особи чоловічої статі жителів *Самоа*¹⁸ до основи назви держави додається словотворчий суфікс **-анець**: *Само-а* – *само-анець*. При творенні найменувань особи жіночої статі та особи в множині використовується усічена основа найменування особи чоловічої статі, до якої додаються відповідно словотворчий суфікс **-к-** і закінчення **-а** та словотворчий суфікс **-ц-** і закінчення **-і**: *самоан(ець)* – *самоан-к-а* і *самоан-ц-і*.

¹⁶ До 1989 р. держава офіційно іменувалася *Бірмою* і найменування жителів цієї держави утворювалися саме від цієї назви (див. дет. : (М'янма).

¹⁷ Див. дет. : (Населення Монако).

¹⁸ Див. дет. : (Самоа).

¹⁵ Див. дет. : (Того).

Своєю оригінальністю характеризується творення найменувань від назви *Бразилія*. Найменування особи чоловічої статі утворене від усіченої основи назви держави з додаванням словотворчого суфікса **-ець**: *Бразил(ія)* – *бразил-ець*, найменування особи жіночої статі – від одночасно усіченої та нарощеної основи найменування особи чоловічої статі, до якої додається словотворчий суфікс **-к-** і закінчення **-а**: *бразил(ець)* – *бразил+іj-к-а*, а для творення найменування особи в множині – усічена основа найменування особи чоловічої статі, у якій пом'якшується звук *л* і до якої додається словотворчий суфікс **-ц-** і закінчення **-і**: *бразил(ець)* – *бразил'-ц-і*.

Від усіченої основи першого компонента складеної назви держав *Домініканська Республіка* і *Саудівська Аравія* з додаванням словотворчого суфікса **-ець** утворені найменування осіб чоловічої статі: *Домінікан(ськ)-а Республік-а* – *домінікан-ець*, *Саудів(ськ)-а Арав-ія* – *саудів-ець*. Найменування осіб жіночої статі та осіб у множині утворені від усіченої основи найменування осіб чоловічої статі з додаванням відповідно словотворчого суфікса **-к-** і закінчення **-а** та словотворчого суфікса **-ц-** і закінчення **-і**: *домінікан(ець)* – *домінікан-к-а* і *домінікан-ц-і* та *саудів(ець)* – *саудів-к-а* і *саудів-ц-і*.

Найменування особи чоловічої статі від назви *Польща* утворене від усіченої основи назви цієї держави з додаванням словотворчого суфікса **-як**: *Поль(щ)-а* – *пол-як*, найменування особи жіночої статі – від усіченої основи найменування особи чоловічої статі, у якій пом'якшується звук *л* і додається словотворчий суфікс **-к-** і закінчення **-а**: *пол(як)* – *поль-к-а*¹⁹, найменування осіб у множині – від основи найменування особи чоловічої статі з додаванням закінчення **-и**: *поляк* – *поляк-и*.

При творенні найменування особи чоловічої статі жителів *Палау* до основи назви держави додається словотворчий суфікс **-анець**: *Палау* – *палау-анець*. Для творення найменувань особи жіночої статі

та осіб у множині використовується усічена основа найменування особи чоловічої статі, до якої додаються відповідно словотворчий суфікс **-к-** і закінчення **-а** та словотворчий суфікс **-ц-** і закінчення **-і**: *палауан(ець)* – *палауан-к-а* і *палауан-ц-і*.

Найменування особи чоловічої статі від назви *Німеччина* утворюється від усіченої основи назви цієї держави з додаванням словотворчого суфікса **-ець**: *Нім(еччин)-а* – *нім-ець*, найменування особи жіночої статі – від усіченої основи найменування особи чоловічої статі з додаванням словотворчого суфікса **-кен-** і закінчення **-я**: *нім(ець)* – *нім-кен-я*²⁰, найменування осіб у множині – так само від усіченої основи найменування особи чоловічої статі з додаванням словотворчого суфікса **-ц-** і закінчення **-і**: *нім(ець)* – *нім-ц-і*.

Свої особливості має творення найменувань жителів *Білорусі*. Для творення найменування особи чоловічої статі використовується основа назви цієї держави, вираженої складним словом: *Біл-о-русь* – *білорус*. При творенні найменувань особи жіночої статі та особи в множині використовується основа найменування особи чоловічої статі, до якої додаються відповідно словотворчий суфікс **-к-** і закінчення **-а** та лише закінчення **-и**: *білорус* – *білорус-к-а* і *білорус-и*.

Найменування особи чоловічої статі від назви *Франція* утворюється від усіченої основи назви цієї держави з додаванням словотворчого суфікса **-уз**: *Франц(ія)* – *франц-уз*, найменування особи жіночої статі та осіб у множині від основи найменування особи чоловічої статі з додаванням відповідно словотворчого суфікса **-к-** і закінчення **-а** та словотворчого суфікса **-ц-** і закінчення **-и**: *француз* – *француз-к-а*²¹, *француз-и*.

При творенні найменування особи чоловічої статі жителів *Вануату* до усіченої й нарощеної основи назви держави додано словотворчий суфікс **-ець**: *Вануат-у* – *вануат+і(j+e=ε)-ець*. При творенні найменувань особи жіночої статі та осіб у множині використовується усічена основа найменування

¹⁹ Можливий варіант і *полячка*, але цей варіант одні джерела подають з поміткою *рідко вживане*, інші – *застаріле* (див. дет. : (Як правильно полька чи полячка?).

²⁰ Можливий варіант і *німка* (див. дет. : (Німці)), але варіант *німкена*, на нашу думку, стилістично кращий (див. дет. : (Німкена)).

²¹ Можливий варіант і *француженка*, але в СУМі він подається з поміткою *застаріле* (див. дет. : (Французка)).

особи чоловічої статі, до якої додаються відповідно словотворчий суфікс **-к-** і закінчення **-а** та словотворчий суфікс **-ц-** і закінчення **-і**: *вануаті(єць) – вануатій-к-а, вануатій-ц-і*.

Сім держав-членів ООН поіменовані складними назвами, другим компонентом яких є слово *стан*²², але поєднання першої основи з другою, тобто з компонентом *стан*, різне: *Казах-стан, Киргиз-стан; Афган-і-стан, Тукмен-і-стан; Пак-и-стан, Таджики-и-стан, Узбек-и-стан*. Очевидно, слід уніфікувати правопис цих назв. Найбільше відповідатимуть усталеним зразкам українського словотворення, на наш погляд, назви зі з'єднувальним голосним **-и-**.

Слід уніфікувати також правопис назв держав *Південно-Африканська Республіка* і *Центральноафриканська Республіка*, адже скорочені назви цих держав пишуться за однаковим зразком: *Південна Африка* і *Центральна Африка*. Доцільніше, на нашу думку, писати назви цих держав без дефіса: *Південноафриканська Республіка* і *Центральноафриканська Республіка* на зразок *середньоазіатські країни, західноєвропейські держави*.

Висновки і перспективи дослідження. Висловлені вище міркування дають підстави зробити такі висновки:

1. Серед назв держав-членів ООН 135 або 69,95 % – прості, тобто однослівні, по 29 або 15,03 % – складні та складені.

2. Найменування осіб чоловічої статі утворюються від основи назви держави, найменування осіб жіночої статі та осіб у множині – від основи найменування осіб чоловічої статі.

3. 176 або 91,19 % найменувань осіб чоловічої статі, 174 або 84,97 % найменувань осіб у множині, які підлягали аналізу, утворені суфіксальним способом. Усі найменування осіб жіночої статі утворені суфіксальним способом.

4. Найпоширенішим словотворчим суфіксом для творення найменувань осіб чоловічої статі є суфікс **-ець(-єць)** (152 найменування або 78,76 %), жіночої статі – **-к-** (186 найменування або 96,37 %), осіб у множині – **-ц-** (164 найменування або 84,97 %).

5. 17 або 8,81 % найменувань осіб чоловічої статі утворені безафіксальним способом. Найменування осіб жіночої статі та найменування осіб у множині цим способом не утворюються (дет. про способи творення найменувань жителів від назв держав-членів ООН див. табл.1–3).

Табл. 1.

Способи творення найменувань осіб чоловічої статі від назв держав-членів ООН

	Спосіб творення	К-ть	%
1	суфіксальний:	176	91,19
1.1	-ець(-єць)	152	86,36
1.2	-анець	11	6,25
1.3	-анин(-янин)	4	2,27
1.4	-ин	3	1,70
1.5	-ар	1	0,59
1.6	-инець	1	0,59
1.7	-тянин	1	0,59
1.8	-уз	1	0,59
1.9	-як	1	0,59
1.10	-ок	1	0,59
2	безафіксальний	17	8,81
	Усього	193	100,0

Табл. 2.

Способи творення найменувань осіб жіночої статі

	Спосіб творення	К-ть	%
1	суфіксальний:	193	100,0
1.1	-к-	186	96,37
1.2	-анк(-янк-)	5	2,59
1.3	-кен-	1	0,52
1.4	-ин-	1	0,52
2	Безафіксальний	-	-
	Усього	193	100,0

Табл. 3.

Способи творення найменувань осіб у множині

	Спосіб творення	К-ть	%
1	суфіксальний:	164	84,97
1.1	-ц-	160	97,56
1.2	-анц(-янц-)	4	2,44
2	Флексійний	29	15,03
	Усього	193	100,0

6. Матеріали дослідження стануть у пригоді журналістам, особливо спортивним, ученим-географам, політологам, кадровим службам.

²² Див. дет.: (Стан).

ЛІТЕРАТУРА

- Адміністративний поділ Антигуа і Барбуда. URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%B4%D0%BC%D1%96%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D1%96%D0%BB_%D0%90%D0%BD%D1%82%D0%B8%D0%B3%D1%83%D0%B0_%D1%96_%D0%91%D0%B0%D1%80%D0%B1%D1%83%D0%B8%D0%B8 (дата звернення : 10.03.2023).
- Адміністративний поділ Сан-Томе і Принсіпі. URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%B4%D0%BC%D1%96%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D1%96%D0%BB_%D0%A1%D0%B0%D0%BD-%D0%A2%D0%BE%D0%BC%D0%B5_%D1%96_%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%96%D0%BF%D1%96 (дата звернення : 22.04.2023).
- Городенська К.** Данці, данійці чи датчани? URL : <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/110228/36-Horodenska.pdf?sequence=1> (дата звернення : 17.03.2023).
- Демократична Республіка Конго. URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B5%D0%BC%D0%BE%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0_%D0%A0%D0%B5%D1%81%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BA%D0%B0_%D0%9A-%D0%BE%D0%BD%D0%B3%D0%BE (дата звернення : 2.03.2023).
- Держава. URL : <http://sum.in.ua/s/derzhava> (дата звернення : 7.03.2023).
- Держава. URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%B0> (дата звернення 27.03.2023).
- Как правильно: полька или полячка? URL : <https://www.ekburg.ru/news/18/69220-kak-pravilno-polka-ili-polyachka/> (дата звернення : 2.03.2023).
- Ковалик І. І.** Вчення про словотвір. Київ, 1958. 77 с.
- Ковалик І. І.** Вчення про словотвір. Київ, 1961. 83 с.
- Ковалик І. І.** Дериватологія (словотвір) як самостійна лінгвістична дисципліна та її місце у системі науки про мову. *Словотвір сучасної української літературної мови*. Київ : Наукова думка, 1979. С. 1–56.
- Країна. URL : <http://sum.in.ua/s/krajina> (дата звернення : 7.03.2023).
- Країна. URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B0> (дата звернення : 7.03.2023).
- М'янма. URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%27%D1%8F%D0%BD%D0%BC%D0%B0> (дата звернення : 27.03.2023).
- Населення Монако. URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%B0%D1%81%D0%B5%D0%B%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BA%D0%BE (дата звернення : 19.03.2023).
- Нідерланди відмовились від назви Голландія. URL : <https://www.eurointegration.com.ua/news/2020/01/2/7104741/> (дата звернення : 27.04.2023).
- Нідерланди. URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D1%96%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%B%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B8> (дата звернення : 17.03.2023).
- Німкеня і німка. URL : <https://onlinecorrector.com.ua/uk/%D0%BD%D1%96%D0%BC%D0%BA%D0%B5%D0%BD%D1%8F/> (дата звернення : 19.03.2023).
- Німці. URL : <https://slovnyk.ua/index.php?swrd=%D0%BD%D1%96%D0%BC%D1%86%D1%96> (дата звернення : 1.03.2023).
- Орфографічний словник української мови URL : <https://559.slovaronline.com/112628-%D0%9F%D0%90%D0%9F%D0%A3%D0%90%20%D0%9D%D0%9E%D0%92%D0%90%20%D0%93%D0%92%D0%86%D0%9D%D0%95%D0%AF> (дата звернення : 27.03.2023).
- Республіка Конго. URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B5%D1%81%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BA%D0%B0_%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D0%B3%D0%BE (дата звернення : 7.04.2023).
- Самоа. URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D0%B0> (дата звернення : 27.04.2023).
- Сент-Вінсент і Гренадини. URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B5%D0%BD%D1%82-%D0%92%D1%96%D0%BD%D1%81%D0%B5%D0%BD%D1%82_%D1%96_%D0%93%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%B0%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B8 (дата звернення : 23.04.2023).

- Сент-Кітс і Невіс. URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B5%D0%BD%D1%82-%D0%A%D1%96%D1%82%D1%82%D1%81_%D1%96_%D0%9D%D0%B5%D0%B2%D1%96%D1%81 (дата звернення : 27.03.2023).
- Словотвір сучасної української літературної мови. Київ : Наукова думка, 1979. 407 с.
- Словотвір української мови : науково-допоміжний бібліографічний покажчик. Упорядник О. А. Дікунова. Кривий Ріг, 2012. 36 с.
- Список країн світу. URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BE%D0%BA_%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD_%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D1%83 (дата звернення : 8.03.2023).
- Стан. URL : <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D0%BD> (дата звернення : 14.03.2023).
- Того. URL : <https://uk.wikipedia.or/wiki/%D0%A2%D0%BE%D0%B3%D0%BE> (дата звернення : 24.04.2023).
- Тринідад і Тобаго. URL : https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%96%D0%B4%D0%B0%D0%B4_%D1%96_%D0%A2%D0%BE%D0%B1%D0%B0%D0%B3%D0%BE#%D0%90%D0%B4%D0%BC%D1%96%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D1%96%D0%BB (дата звернення : 21.03.2023).
- Український словотвір : Словник-довідник. URL : <https://subject.com.ua/ukrmova/derivation/index.html> (дата звернення : 27.03.2023).
- Французка. URL : <https://slovnuk.ua/index.php?swrd=%D1%84%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%86%D1%83%D0> иап%D0%B7%D0%BA%D0%B0 (дата звернення : 16.03.2023).
- Як правильно: полька чи полячка? URL : <https://www.bbc.co.uk/blogs/ukrainian/ponomariv/2010/10/post-32.html> (дата звернення : 31.03.2023).

REFERENCES

- Administrativnyi podil Antyhua i Barbuda [Administrative division of Antigua and Barbuda]. Retrieved March 10, 2023, from https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%B4%D0%BC%D1%96%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D1%96%D0%BB_%D0%90%D0%BD%D1%82%D0%B8%D0%B3%D1%83%D0%B0_%D1%96_%D0%91%D0%B0%D1%80%D0%B1%D1%83%D0%B4%D0%B8 [in Ukrainian].
- Administrativnyi podil San-Tome i Prynсipi [Administrative division of Sao Tome and Principe]. Retrieved February 22, 2023, from https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%90%D0%B4%D0%BC%D1%96%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D1%96%D0%BB_%D0%A1%D0%B0%D0%BD-%D0%A2%D0%BE%D0%BC%D0%B5_%D1%96_%D0%9F%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%81%D1%96%D0%BF%D1%96 [in Ukrainian].
- Demokratychna Respublika Konho [Democratic Republic of the Congo]. Retrieved March 10, 2023, from https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B5%D0%BC%D0%BE%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B8%D1%87%D0%BD%D0%B0_%D0%A0%D0%B5%D1%81%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BA%D0%B0_%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D0%B3%D0%BE [in Ukrainian].
- Derzhava [State]. Retrieved March 10, 2023, from <http://sum.in.ua/s/derzhava> [in Ukrainian].
- Derzhava [State]. Retrieved March 10, 2023, from <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B5%D1%80%D0%B6%D0%B0%D0%B2%D0%B0> [in Ukrainian].
- Frantsuzka [French]. Retrieved March 10, 2023, from <https://slovnuk.ua/index.php?swrd=%D1%84%D1%80%D0%B0%D0%BD%D1%86%D1%83%D0%B7%D0%BA%D0%B0> [in Ukrainian].
- Horodenska, K.** Dantsi, daniitsi chy datchany? [Danes, Danes or Danes?]. Retrieved March 10, 2023, from <http://dspace.nbu.gov.ua/bitstream/handle/123456789/110228/36-Horodenska.pdf?sequence=1> [in Ukrainian].
- Iak pravylno: polka chy poliachka? [How is it correct: Polish or Polish?]. Retrieved March 10, 2023, from <https://www.bbc.co.uk/blogs/ukrainian/ponomariv/2010/10/post-32.html> [in Ukrainian].
- Kovalyk, I. I.** (1958). Vchennia pro slovotvir [The doctrine of word creation]. Kyiv [in Ukrainian].
- Kovalyk, I. I.** (1961). Vchennia pro slovotvir [The doctrine of word creation]. Kyiv [in Ukrainian].
- Kovalyk, I. I.** (1979). Deryvatolohiia (slovotvir) yak samostiina linhvistychna dystsyplina ta yii mistse u systemi nauky pro movu [Derivatology (vocabulary) as an independent linguistic discipline and its place in the system of language science]. *Slovotvir suchasnoi ukrainskoi literaturnoi movy – Vocabulary of modern Ukrainian literary language* (pp. 1–56) Kyiv : Naukova dumka [in Ukrainian].

- Kraina [Country]. Retrieved March 07, 2023, from <http://sum.in.ua/s/krajina> [in Ukrainian].
- Kraina [Country]. Retrieved March 07, 2023, from <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9A%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B0> [in Ukrainian].
- Mianma [Myanmar]. Retrieved March 27, 2023, from <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9C%27%D1%8F%D0%BD%D0%BC%D0%B0> [in Ukrainian].
- Naseleння Monako [Population of Monaco]. Retrieved March 19, 2023, from https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D0%B0%D1%81%D0%B5%D0%BB%D0%B5%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D0%9C%D0%BE%D0%BD%D0%B0%D0%BA%D0%BE [in Ukrainian].
- Niderlandy vidmovyls vid nazvy Hollandiia [The Netherlands gave up the name Holland]. Retrieved April 27, 2023, from <https://www.eurointegration.com.ua/news/2020/01/2/7104741/> [in Ukrainian].
- Niderlandy [Netherlands]. Retrieved March 17, 2023, from <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%9D%D1%96%D0%B4%D0%B5%D1%80%D0%BB%D0%B0%D0%BD%D0%B4%D0%B8> [in Ukrainian].
- Nimkenia i nimka [A German woman and a German woman]. Retrieved March 19, 2023, from <https://onlinecorrector.com.ua/uk/%D0%BD%D1%96%D0%BC%D0%BA%D0%B5%D0%BD%D1%8F/> [in Ukrainian].
- Nimtsi [Germans]. Retrieved March 03, 2023, from <https://slovyk.ua/index.php?swrd=%D0%BD%D1%96%D0%BC%D1%86%D1%96> [in Ukrainian].
- Orfografichnyi slovnyk ukrainskoi movy [Spelling dictionary of the Ukrainian language]. Retrieved March 27, 2023, from <https://559.slovaronline.com/112628-%D0%9F%D0%90%D0%9F%D0%A3%D0%90%20%D0%9D%D0%9E%D0%92%D0%90%20%D0%93%D0%92%D0%86%D0%9D%D0%95%D0%AF> [in Ukrainian].
- Respublika Konho [Republic of the Congo]. Retrieved April 07, 2023, from https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A0%D0%B5%D1%81%D0%BF%D1%83%D0%B1%D0%BB%D1%96%D0%BA%D0%B0_%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D0%B3%D0%BE [in Ukrainian].
- Samoa [Samoa]. Retrieved April 27, 2023, from <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B0%D0%BC%D0%BE%D0%B0> [in Ukrainian].
- Sent-Kitts i Nevis [St. Kitts and Nevis]. Retrieved March 27, 2023, from https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B5%D0%BD%D1%82-%D0%9A%D1%96%D1%82%D1%82%D1%81_%D1%96_%D0%9D%D0%B5%D0%B2%D1%96%D1%81 [in Ukrainian].
- Sent-Vinsent i Hrenalyny [Saint Vincent and the Grenadines]. Retrieved April 23, 2023, from https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%B5%D0%BD%D1%82-%D0%92%D1%96%D0%BD%D1%81%D0%B5%D0%BD%D1%82_%D1%96_%D0%93%D1%80%D0%B5%D0%BD%D0%B0%D0%B4%D0%B8%D0%BD%D0%B8 [in Ukrainian].
- Slovotvir suchasnoi ukrainskoi literaturnoi movy (1979). [Vocabulary of modern Ukrainian literary language]. Kyiv : Naukova dumka [in Ukrainian].
- Dikunova, O. A.** (Orderly) (2012). Slovotvir ukrainskoi movy : naukovo-dopomizhnyi bibliografichnyi pokazhchyk [Vocabulary of the Ukrainian language: scientific and auxiliary bibliographic index]. Uporiadnyk Kryvyi Rih [in Ukrainian].
- Spysok krain svitu [List of countries of the world]. Retrieved March 8, 2023, from https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D0%BF%D0%B8%D1%81%D0%BE%D0%BA_%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD_%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D1%83 [in Ukrainian].
- Stan [State]. Retrieved March 14, 2023, from <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A1%D1%82%D0%B0%D0%BD> [in Ukrainian].
- Toho [Togo]. Retrieved April 24, 2023, from <https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D0%BE%D0%B3%D0%BE> [in Ukrainian].
- Trynidad i Tobaho [Trinidad and Tobago]. Retrieved March 21, 2023, from https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D1%80%D0%B8%D0%BD%D1%96%D0%B4%D0%B0%D0%B4_%D1%96_%D0%A2%D0%BE%D0%B1%D0%B0%D0%B3%D0%BE#%D0%90%D0%B4%D0%BC%D1%96%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%B8%D0%B9_%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D1%96%D0%BB [in Ukrainian].
- Ukrainskyi slovotvir: Slovnyk-dovidnyk [Ukrainian lexicon: Dictionary-reference]. Retrieved March 27, 2023, from <https://subject.com.ua/ukrmova/derivation/index.html> [in Ukrainian].